Dziennik Urzędowy
Unii Europejskiej

PL
Seria C

C/2025/6325

3.12.2025

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Obronność europejska – Gotowość 2030

(C/2025/6325)

Sprawozdawca:	Ricardo RIO (PT/EPL), burmistrz Bragi
Dokumenty źródłowe:	Wspólny komunikat w sprawie obronności europejskiej – Gotowość 2030 JOIN(2025) 120 final Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady ustanawiającego Instrument na rzecz Zwiększenia Bezpieczeństwa Europy poprzez Wzmocnienie Europejskiego Przemysłu Obronnego COM(2025) 122 final Komunikat Komisji w sprawie uwzględniania wyższych wydatków na obronność zgodnie z paktem stabilności i wzrostu C(2025) 2000 final Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenia (UE) 2021/694, (UE) 2021/695, (UE) 2021/697, (UE) 2021/1153, (UE) 2023/1525 i 2024/795 w odniesieniu do tworzenia zachęt do inwestycji związanych z obronnością w budżecie UE w celu wdrożenia planu ReArm Europe COM(2025) 188 final

I. ZALECANE POPRAWKI

COM(2025) 122 final

Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady ustanawiającego Instrument na rzecz Zwiększenia Bezpieczeństwa Europy poprzez Wzmocnienie Europejskiego Przemysłu Obronnego

Poprawka 1

Motyw 19

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Aby zapewnić terminową dostępność i dostawy produktów związanych z obronnością z EDTIB oraz przyspieszyć jej dostosowanie do zmian strukturalnych, a tym samym zwiększyć skuteczność udzielanej pomocy finansowej, ważne jest ustanowienie minimalnych warunków dotyczących wartości generowanej w Unii. W związku z tym umowy w sprawie zamówień realizowanych na zasadzie współpracy powinny zawierać wymóg, zgodnie z którym koszt komponentów pochodzących z Unii***, państw EOG–EFTA*** lub Ukrainy nie może być niższy niż ***65*** % szacowanych kosztów produktu końcowego.	Aby zapewnić terminową dostępność i dostawy produktów związanych z obronnością z EDTIB oraz przyspieszyć jej dostosowanie do zmian strukturalnych, a tym samym zwiększyć skuteczność udzielanej pomocy finansowej, ważne jest ustanowienie minimalnych warunków dotyczących wartości generowanej w Unii. W związku z tym umowy w sprawie zamówień realizowanych na zasadzie współpracy powinny zawierać wymóg, zgodnie z którym koszt komponentów pochodzących z Unii lub Ukrainy nie może być niższy niż ***70 %*** szacowanych kosztów produktu końcowego.

Uzasadnienie

Celem tego rozporządzenia jest wzmocnienie europejskiego przemysłu obronnego oraz wsparcie Ukrainy. W tym kontekście przy obliczaniu europejskiej wartości wspólnych zamówień publicznych należy brać pod uwagę wyłącznie państwa członkowskie UE i Ukrainę.

Poprawka 2

Motyw 22

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Państwa członkowskie pragnące uzyskać pomoc finansową w ramach instrumentu SAFE powinny przedłożyć Komisji wniosek wraz z planem inwestycji w europejskim przemyśle obronnym. Aby ułatwić przygotowanie planów, Komisja i państwa członkowskie powinny zaangażować się w dialog w celu określenia wstępnych przydziałów kwot pożyczki. Komisja powinna ocenić wszystkie wnioski złożone przez państwa członkowskie. Oceniając plany krajowe, Komisja powinna, w stosownych przypadkach, korzystać z wiedzy fachowej EDA lub Sztabu Wojskowego Unii Europejskiej. Komisja powinna przydzielić kwoty pożyczki zainteresowanym państwom członkowskim, stosując zasady równego traktowania, solidarności, proporcjonalności i przejrzystości, w szczególności jeżeli suma wnioskowanych kwot pożyczek przekracza całkowitą maksymalną kwotę pomocy finansowej dostępną w ramach instrumentu SAFE. ***Pożyczki powinny być rozdzielane między ubiegające się państwa członkowskie zgodnie z zasadami równego traktowania, solidarności, proporcjonalności i przejrzystości.*** W planach inwestycji w europejskim przemyśle obronnym należy opisać środki mające na celu wzmocnienie odporności sektora europejskiego przemysłu obronnego, w szczególności poprzez ułatwienie MŚP, spółkom o średniej kapitalizacji i nowym podmiotom sektora obronnego dostępu do rynku obrony.	Państwa członkowskie pragnące uzyskać pomoc finansową w ramach instrumentu SAFE powinny przedłożyć Komisji wniosek wraz z planem inwestycji w europejskim przemyśle obronnym. Aby ułatwić przygotowanie planów, Komisja i państwa członkowskie powinny zaangażować się w dialog w celu określenia wstępnych przydziałów kwot pożyczki. Komisja powinna ocenić wszystkie wnioski złożone przez państwa członkowskie. Oceniając plany krajowe, Komisja powinna, w stosownych przypadkach, korzystać z wiedzy fachowej EDA lub Sztabu Wojskowego Unii Europejskiej. Komisja powinna przydzielić kwoty pożyczki zainteresowanym państwom członkowskim, stosując zasady równego traktowania, solidarności, proporcjonalności i przejrzystości, w szczególności jeżeli suma wnioskowanych kwot pożyczek przekracza całkowitą maksymalną kwotę pomocy finansowej dostępną w ramach instrumentu SAFE. W planach inwestycji w europejskim przemyśle obronnym należy opisać środki mające na celu wzmocnienie odporności sektora europejskiego przemysłu obronnego, w szczególności poprzez ułatwienie MŚP, spółkom o średniej kapitalizacji i nowym podmiotom sektora obronnego dostępu do rynku obrony. ***Aby zapewnić włączenie MŚP i szeroką dystrybucję funduszy przeznaczonych dla ekosystemu przemysłowego EDTIB, instrument SAFE powinien priorytetowo traktować projekty obejmujące co najmniej dwa MŚP z państw członkowskich.***

Uzasadnienie

Usunięto zbędny tekst.

Poprawka 3

Motyw 25

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Zamówienia realizowane na zasadzie współpracy powinny obejmować co najmniej dwa państwa uczestniczące będące państwami członkowskimi***, państwami EOG–EFTA lub Ukrainą, z których co najmniej jedno powinno być państwem członkowskim korzystającym ze wsparcia w postaci pożyczek w ramach instrumentu SAFE***. Ponadto państwom przystępującym, innym krajom kandydującym i potencjalnym kandydatom oraz innym państwom trzecim, z którymi Unia zawarła partnerstwo w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony, należy zezwolić na udział w zamówieniach realizowanych na zasadzie współpracy z państwem członkowskim przy wsparciu finansowym w ramach instrumentu SAFE. ***Włączenie państw EOG–EFTA i Ukrainy do grona państw, które mogą stanowić minimalną wymaganą liczbę na potrzeby zamówień realizowanych na zasadzie współpracy, jest uzasadnione, odpowiednio, bliskim partnerstwem tych państw z Unią***	Zamówienia realizowane na zasadzie współpracy powinny obejmować co najmniej dwa państwa uczestniczące będące państwami członkowskimi. Ponadto ***państwom EOG–EFTA, Ukrainie,*** państwom przystępującym, innym krajom kandydującym i potencjalnym kandydatom oraz innym państwom trzecim, z którymi Unia zawarła partnerstwo w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony, należy zezwolić na udział w zamówieniach realizowanych na zasadzie współpracy z państwem członkowskim przy wsparciu finansowym w ramach instrumentu SAFE. Zachęca się również państwa członkowskie do dalszego wspierania Ukrainy za pomocą sprzętu zakupionego przy wykorzystaniu pomocy finansowej z instrumentu SAFE.

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
w zakresie przemysłowej produkcji obronnej oraz faktem, że Ukraina stoi bezpośrednio w obliczu trwającej rosyjskiej wojny napastniczej. Zachęca się również państwa członkowskie do dalszego wspierania Ukrainy za pomocą sprzętu zakupionego przy wykorzystaniu pomocy finansowej z instrumentu SAFE. ***Udział tych państw trzecich w zamówieniach realizowanych na zasadzie współpracy udzielanych EDTIB lub bazie technologiczno-przemysłowej sektora obronnego Ukrainy lub państw EOG–EFTA powinien zwiększyć poziom agregacji popytu niezbędny do uzyskania zwiększenia potencjału przemysłowego i zapewnić wsparcie na rzecz interoperacyjności systemów i produktów wdrażanych przez najbliższych partnerów Unii w tej dziedzinie, a jednocześnie potencjalnie umożliwić państwom członkowskim uczestniczącym w tych zamówieniach uzyskanie lepszych cen.***	

Uzasadnienie

Ten unijny instrument ma zapewnić gotowość obronną UE do 2030 r. poprzez wzmocnienie unijnego łańcucha dostaw w dziedzinie obronności. Jego celem jest zachęcanie do wspólnych zamówień UE w dziedzinie obronności. Dlatego powinny w nim uczestniczyć co najmniej dwa państwa członkowskie UE, a nie jedno. Należy zadbać o wyraźny wymiar unijny.

Poprawka 4

Motyw 27

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
W tym celu należy ułatwić udzielanie zamówień w oparciu o zamówienia realizowane na zasadzie współpracy z udziałem co najmniej ***jednego państwa członkowskiego wspieranego*** w ramach pomocy finansowej z instrumentu SAFE. W związku z tym należy uznać, że państwa członkowskie wykonujące zamówienia realizowane na zasadzie współpracy z wykorzystaniem pomocy udzielanej w ramach instrumentu SAFE znajdują się w sytuacji pilnej wynikającej z kryzysu, co uzasadnia zastosowanie procedury negocjacyjnej bez publikacji ogłoszenia o zamówieniu przewidzianej w dyrektywie 2009/81/WE. Ponadto w celu ochrony interesów bezpieczeństwa państw członkowskich, które uczestniczą w zamówieniach realizowanych na zasadzie współpracy wspieranych przez instrument SAFE, należy również przewidzieć możliwość otwarcia obowiązującej umowy ramowej lub zamówienia dla instytucji zamawiających państw członkowskich, które pierwotnie nie były stronami tej umowy, mimo że początkowo nie przewidywała ona takiej możliwości, pod warunkiem uzyskania uprzedniej zgody przedsiębiorstwa, które zawarło umowę ramową.	W tym celu należy ułatwić udzielanie zamówień w oparciu o zamówienia realizowane na zasadzie współpracy z udziałem co najmniej ***dwóch państw członkowskich wspieranych*** w ramach pomocy finansowej z instrumentu SAFE. W związku z tym należy uznać, że państwa członkowskie wykonujące zamówienia realizowane na zasadzie współpracy z wykorzystaniem pomocy udzielanej w ramach instrumentu SAFE znajdują się w sytuacji pilnej wynikającej z kryzysu, co uzasadnia zastosowanie procedury negocjacyjnej bez publikacji ogłoszenia o zamówieniu przewidzianej w dyrektywie 2009/81/WE. Ponadto w celu ochrony interesów bezpieczeństwa państw członkowskich, które uczestniczą w zamówieniach realizowanych na zasadzie współpracy wspieranych przez instrument SAFE, należy również przewidzieć możliwość otwarcia obowiązującej umowy ramowej lub zamówienia dla instytucji zamawiających państw członkowskich, które pierwotnie nie były stronami tej umowy, mimo że początkowo nie przewidywała ona takiej możliwości, pod warunkiem uzyskania uprzedniej zgody przedsiębiorstwa, które zawarło umowę ramową.

Uzasadnienie

Zob. poprzednie uzasadnienie.

Poprawka 5

Artykuł 2 ustęp 3

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
„zamówienie realizowane na zasadzie współpracy" oznacza procedurę udzielania zamówień na produkty związane z obronnością lub inne produkty do celów obronnych oraz wynikające z niej umowy, realizowane przez co najmniej jedno państwo członkowskie otrzymujące pomoc finansową w ramach tego instrumentu oraz jedno dodatkowe państwo członkowskie ***lub jedno państwo członkowskie Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, które są członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego („państwa EOG–EFTA"), lub Ukrainę***. Ponadto zamówienie realizowane na zasadzie współpracy może obejmować państwa przystępujące, kraje kandydujące i potencjalnych kandydatów oraz inne państwa trzecie, z którymi Unia zawarła partnerstwo w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony (instrument niewiążący).	„zamówienie realizowane na zasadzie współpracy" oznacza procedurę udzielania zamówień na produkty związane z obronnością lub inne produkty do celów obronnych oraz wynikające z niej umowy, realizowane przez co najmniej jedno państwo członkowskie otrzymujące pomoc finansową w ramach tego instrumentu oraz jedno dodatkowe państwo członkowskie. Ponadto zamówienie realizowane na zasadzie współpracy może obejmować ***państwa członkowskie Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, które są członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego („państwa EOG–EFTA"), Ukrainę***, państwa przystępujące, kraje kandydujące i potencjalnych kandydatów oraz inne państwa trzecie, z którymi Unia zawarła partnerstwo w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony (instrument niewiążący).

Uzasadnienie

W zamówieniach realizowanych na zasadzie współpracy powinny uczestniczyć co najmniej dwa państwa członkowskie UE. Takie zamówienie miałoby unijną wartość dodaną i wtedy mogłyby przysługiwać na nie pożyczki UE.

Poprawka 6

Artykuł 4 ustęp 3

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 zamówienia publiczne realizowane przez jedno państwo członkowskie mogą kwalifikować się do wsparcia w ramach instrumentu SAFE w ciągu 12 miesięcy od wejścia w życie rozporządzenia. W przypadku gdy państwo członkowskie włącza takie zamówienie do planu, o którym mowa w art. 7 ust. 2, podejmuje aktywnie wszelkie niezbędne kroki w celu rozszerzenia korzyści wynikających z danego zamówienia na co najmniej jedno dodatkowe państwo członkowskie lub jedno państwo EOG–EFTA, lub Ukrainę, dodatkowo w stosunku do jakiegokolwiek zainteresowanego państwa przystępującego, kraju kandydującego, potencjalnego kandydata lub innego państwa trzeciego, z którym Unia zawarła partnerstwo w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony. Warunki kwalifikowalności ustanowione w art. 16 ust. 2–12 stosuje się odpowiednio.	

Uzasadnienie

Zob. poprzednie uzasadnienie.

Poprawka 7

Artykuł 8 ustęp 4

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Przyjmując decyzję wykonawczą na podstawie ust. 2, Komisja rozważa istniejące i przewidywane potrzeby w zakresie finansowania państwa członkowskiego, które występuje o pożyczkę, a także już przedłożone lub planowane wnioski pozostałych państw członkowskich o pomoc finansową na mocy niniejszego rozporządzenia, z uwzględnieniem zasad równego traktowania, solidarności, proporcjonalności i przejrzystości.	

Poprawka 8

Artykuł 16 ustęp 7 i 8

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Infrastruktura, obiekty, aktywa oraz zasoby wykonawców i podwykonawców biorących udział w zamówieniu realizowanym na zasadzie współpracy wykorzystywane do celów zamówienia realizowanego na zasadzie współpracy, muszą znajdować się na terytorium państwa członkowskiego***, państwa EOG–EFTA*** lub Ukrainy. W przypadku gdy wykonawcy lub podwykonawcy uczestniczący w zamówieniu realizowanym na zasadzie współpracy nie mają łatwo dostępnej alternatywy ani odpowiedniej infrastruktury, obiektów, aktywów i zasobów na terytorium państwa członkowskiego***, państwa EOG–EFTA*** lub Ukrainy, mogą korzystać ze swojej infrastruktury, obiektów, aktywów i zasobów znajdujących się lub przechowywanych poza tymi terytoriami, pod warunkiem że takie wykorzystanie nie narusza interesów Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony.	Infrastruktura, obiekty, aktywa oraz zasoby wykonawców i podwykonawców biorących udział w zamówieniu realizowanym na zasadzie współpracy wykorzystywane do celów zamówienia realizowanego na zasadzie współpracy, muszą znajdować się na terytorium państwa członkowskiego lub Ukrainy. W przypadku gdy wykonawcy lub podwykonawcy uczestniczący w zamówieniu realizowanym na zasadzie współpracy nie mają łatwo dostępnej alternatywy ani odpowiedniej infrastruktury, obiektów, aktywów i zasobów na terytorium państwa członkowskiego lub Ukrainy, mogą korzystać ze swojej infrastruktury, obiektów, aktywów i zasobów znajdujących się lub przechowywanych poza tymi terytoriami, pod warunkiem że takie wykorzystanie nie narusza interesów Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony.
Koszt komponentów pochodzących z Unii***, państw EOG–EFTA*** lub Ukrainy nie może być niższy niż ***65*** % szacowanych kosztów produktu końcowego. Żaden komponent nie może być pozyskiwany z innego państwa trzeciego naruszającego interesy Unii lub jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony.	Koszt komponentów pochodzących z Unii lub Ukrainy nie może być niższy niż ***70*** % szacowanych kosztów produktu końcowego. Żaden komponent nie może być pozyskiwany z innego państwa trzeciego naruszającego interesy Unii lub jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony.

Uzasadnienie

Instrument SAFE powinien przede wszystkim przyczynić się do wzmocnienia unijnego łańcucha dostaw w dziedzinie obronności i pomóc Ukrainie, a nie finansować przemysł obronny spoza UE.

Poprawka 9

Nowy artykuł 18

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	Kryteria wykluczenia ***Z procedury składania wniosków są wyłączone państwa, które nie przestrzegają unijnej zasady praworządności – państwa członkowskie, wobec których wszczęto procedurę przewidzianą w art. 7 TUE, oraz państwa niebędące członkami UE, w tym państwa kandydujące i potencjalne kraje kandydujące, które:*** — ***nie respektują podstawowych wartości UE, takich jak praworządność, prawa podstawowe i demokracja, w tym demokracja lokalna;*** — ***są w niskim stopniu dostosowane do wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE;*** — ***nie utrzymują dobrych stosunków sąsiedzkich z państwami członkowskimi UE;*** — ***systematycznie nie stosują się do wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.*** ***Jeśli chodzi o kraje kandydujące i potencjalnych kandydatów, dobrym źródłem informacji o ich aktualnej sytuacji w tych kwestiach są roczne sprawozdania Komisji Europejskiej na temat rozszerzenia i praworządności.***

Uzasadnienie

Środki z unijnego budżetu nie powinny być przeznaczane na wspieranie przemysłu obronnego w krajach, które nie przestrzegają praworządności, praw człowieka ani swobód UE. Takie kraje mogą w przyszłości stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa UE.

COM(2025) 188 final

Rozporządzenie w odniesieniu do tworzenia zachęt do inwestycji związanych z obronnością w budżecie UE

Poprawka 10

Motyw 13

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1525 w sprawie wspierania produkcji amunicji (ASAP) przyjęto w celu udzielenia wsparcia finansowego na potrzeby pilnego wzmocnienia zdolności reagowania i możliwości EDTIB w zakresie zapewnienia terminowej dostępności i dostaw amunicji ziemia-ziemia i amunicji artyleryjskiej oraz pocisków. Dobrowolne przesunięcia środków przydzielonych państwom członkowskim w ramach zarządzania dzielonego do instrumentu ASAP, a także dodatkowe dobrowolne wkłady państw członkowskich lub innych odpowiednich zainteresowanych stron powinny przyczynić się do dalszego wspierania zwiększania zdolności produkcyjnych	

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Unii po dniu 30 czerwca 2025 r. Należy zatem zmienić rozporządzenie (UE) 2023/1525, aby wprowadzić taką możliwość. Ponieważ rozporządzenie to okazało się przydatne pod względem rozwoju nowych zdolności produkcyjnych w zakresie prochu lub paliwa rakietowego, materiałów wybuchowych, nabojów, zdolności testowania i pocisków rakietowych w całej Unii, należy zagwarantować przedłużenie okresu jego stosowania do dnia 31 grudnia 2026 r.	

Uzasadnienie

Wykorzystywanie funduszy polityki spójności do produkcji amunicji pozostaje kontrowersyjne i nie jest zgodne ze stanowiskiem KR-u przyjętym w dokumencie RESOL-VII/006.

Poprawka 11

Nowy motyw 15

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	Wsparcie dla przemysłu obronnego w ramach polityki spójności jest możliwe, pod warunkiem że jest ono zgodne z jej podstawowym celem, którym jest rozwój społeczno-gospodarczy i terytorialny, oraz z jej ogólnym celem określonym w TFUE – zmniejszaniem dysproporcji w poziomach rozwoju różnych regionów oraz zacofania regionów najmniej uprzywilejowanych.

II. **ZALECENIA POLITYCZNE**

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR)

1. Popiera wysiłki Komisji Europejskiej na rzecz zapewnienia gotowości obronnej UE do 2030 r. dzięki wzmocnionym europejskim łańcuchom dostaw w dziedzinie obronności, zwiększonym inwestycjom państw członkowskich i wspólnym zamówieniom, które zwiększą interoperacyjność i korzyści skali. Jednocześnie apeluje o współpracę z państwami członkowskimi, aby usunąć wewnątrzunijne bariery regulacyjne, takie jak licencje i certyfikacja, stworzyć bardziej zintegrowany rynek obronny oraz wspierać liderów przemysłu i – przede wszystkim – MŚP, zwłaszcza małe, lecz bardzo efektywne i inteligentne niszowe przedsiębiorstwa.

2. W tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje opublikowanie pakietu zbiorczego dotyczącego gotowości obronnej, którego celem jest usunięcie wąskich gardeł w regulacjach. Wzywa do jego rychłego przyjęcia, by przyspieszyć tworzenie jednolitego rynku obrony w UE. Trzeba znacząco uprościć procesy i usunąć obciążenia regulacyjne i administracyjne we wszystkich sektorach – z uwzględnieniem specyfiki małych i średnich przedsiębiorstw – by przyspieszyć rozwój europejskiego przemysłu obronnego.

3. Przypomina o powołaniu grupy roboczej KR-u ds. obronności i zachęca inne instytucje do współpracy z nią. Podkreśla przy tym szersze znaczenie współpracy i budowania sojuszy, zwłaszcza z europejską siecią regionów związanych z obronnością.

4. Popiera znaczący budżet UE na obronność oparty na dodatkowych zasobach, a także zintegrowany unijny rynek obronny i lepszą koordynację zamówień krajowych. Stwierdza, że polityka spójności może wspierać przemysł obronny, o ile sektor ten – zgodnie z podstawową misją tej polityki – przyczyni się do tworzenia miejsc pracy w regionie i do wzrostu gospodarczego. Wzywa do dalszego wzmacniania synergii między polityką spójności a celami w zakresie obronności.

5. Podkreśla jednak, że należy odrzucić możliwość przenoszenia – nawet dobrowolnego – funduszy polityki spójności w celu zwiększenia zdolności produkcyjnych w zakresie produkcji amunicji w ramach ASAP, ponieważ mogłoby to doprowadzić do sytuacji, w której zasoby dostępne w ramach polityki spójności byłyby dramatycznie niezrównoważone. To z kolei pozbawiłoby organy zarządzające i beneficjentów środków niezbędnych do realizacji ich długoterminowych zobowiązań i celów.

6. Dodaje, że podczas budowania silnego unijnego rynku obronnego absolutnie konieczne jest zachowanie spójności regionalnej i lokalnej stabilności terytoriów, na których znajdują się wiodące krajowe zakłady sektora obronności i klastry regionalne.

7. Wzywa do takiego zaplanowania wysiłków obronnych UE, aby uzupełniały i wzmacniały struktury i zdolności NATO, a tym samym zwiększały ogólną spójność i interoperacyjność w obliczu zmieniających się zagrożeń dla bezpieczeństwa, przy jednoczesnym unikaniu powielania funkcji i struktur NATO.

8. Podkreśla potrzebę wzmocnienia naszych obecnych zasobów przemysłu obronnego, szczególnie już istniejących regionalnych klastrów, oraz rewitalizacji tych z nich, które znajdują się wzdłuż naszych granic. Powinniśmy kierować się przy tym priorytetami i listą niedostatecznych zdolności wymienionymi we wspólnej białej księdze w sprawie obronności europejskiej – Gotowość 2030.

9. Zwraca uwagę na ważną rolę regionów w tworzeniu regionalnych klastrów związanych z obronnością, a tym samym na powiązanie władz lokalnych i regionalnych i odpowiednich zainteresowanych stron z władzami krajowymi i europejskimi, zwłaszcza w odniesieniu do priorytetów, przyszłych potrzeb i wyzwań.

10. Podkreśla znaczenie rozszerzenia ekosystemu przemysłu obronnego UE, ze szczególnym uwzględnieniem małych i średnich przedsiębiorstw oraz przedsiębiorstw typu start-up, a także wspierania ich specjalizacji w celu zapewnienia konkurencyjności europejskich łańcuchów dostaw w dziedzinie obronności. Przypomina w związku z tym o ważnej roli, jaką regiony i miasta mogą odegrać we wspieraniu przedsiębiorstw w rozwijaniu przez nie technologii, ich internacjonalizacji i dostępie do rynku, a także we wspieraniu współpracy między europejskimi regionami i tworzeniu synergii wiedzy i zdolności.

11. Uważa, że należy zwrócić szczególną uwagę na regiony położone przy granicach zewnętrznych, i popiera rozszerzanie takich inicjatyw jak tzw. tarcza granic wschodnich, które chronią granice UE. Domaga się również, aby władze lokalne i regionalne regionów przygranicznych zagrożonych agresją otrzymały specjalne wsparcie obejmujące w szczególności specjalne instrumenty finansowe na zwiększenie ich gotowości i dostosowanie ich infrastruktury społeczno-gospodarczej i polityki społeczno-gospodarczej.

12. Zaznacza kluczową rolę władz lokalnych i regionalnych we wzmacnianiu gotowości cywilnej i odporności UE na zagrożenia hybrydowe. Obce manipulacje informacjami i ingerencje w informacje, cyberataki czy naciski ekonomiczne to przykłady wyzwań, z którymi muszą się obecnie mierzyć samorządy, zwłaszcza te leżące na wschodniej granicy UE. Będąc blisko mieszkańców, stają się one kluczowym aktorem działań m.in. w zakresie przeciwdziałania dezinformacji czy edukowania obywateli w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej. Dlatego podkreśla znaczenie zaangażowania również szczebla regionalnego w opracowywanie krajowego planu obrony cywilnej.

13. Podkreśla, że w ramach inwestycji w obronność należy wspierać technologie podwójnego zastosowania, które wzmocnią przemysł obronny, przy okazji przyniosą korzyści sektorom cywilnym, będą promować współpracę między sektorem publicznym, przedsiębiorstwami technologicznymi i ośrodkami badawczymi, jak najlepiej wykorzystają przełomowe osiągnięcia przedsiębiorstw typu start-up i umożliwią innowacje w regionach, w których nie ma tradycyjnego przemysłu obronnego. Ponadto podkreśla znaczenie dzielenia się z innymi regionami wzorcami postępowania w zakresie połączonego wykorzystania różnych narzędzi polityki spójności w dziedzinie technologii podwójnego zastosowania w celu pobudzenia rozwoju społeczno-gospodarczego i terytorialnego.

Instrument na rzecz Zwiększenia Bezpieczeństwa Europy (SAFE)

14. Uważa, że do korzystania ze środków w wysokości 150 mld EUR przekazywanych z unijnego budżetu w formie pożyczek na cele wzmocnienia przemysłu obronnego UE powinny być uprawnione przede wszystkim państwa członkowskie UE i Ukraina. Dodatkowo w wykorzystanie tego unijnego instrumentu finansowego muszą być zaangażowane co najmniej dwa państwa członkowskie.

15. W myśl założeń instrumentu SAFE i zasadniczego celu unijnego pakietu gotowości obronnej – czyli przeznaczenia do 800 mld EUR na obronę UE – domaga się też, by w kryteriach SAFE wyraźniej zaakcentować preferencje europejskie: komponenty pochodzące z Unii powinny mieć udział co najmniej 70 % w kosztach końcowego produktu, a organ odpowiedzialny za projekt musi znajdować się w UE.

16. Postuluje również, aby infrastruktura, obiekty i zasoby wykonawców i podwykonawców znajdowały się na terytorium UE lub Ukrainy, zaś inne terytoria, po ocenie Komisji, brano pod uwagę tylko w przypadku braku alternatyw.

17. Podkreśla, że finansowanie UE musi być uzależnione od pełnego poszanowania praworządności, demokracji i praw człowieka, zarówno w odniesieniu do państw członkowskich, jak i beneficjentów z państw trzecich.

18. Oczekuje przejrzystości procedur, według których Komisja będzie rozpatrywać ponadplanową liczbę wniosków. W takich sytuacjach należy priorytetowo traktować projekty, które wzmacniają gotowość obronną UE. Należy przy tym uwzględnić takie aspekty jak: komponenty wyprodukowane w UE, lokalizacje wykonawców, udział MŚP oraz wsparcie dla regionalnych klastrów obronnych. Celem jest utrzymanie stabilności lokalnych gospodarek i istniejących aktywów przemysłowych.

Uwzględnienie zwiększonych wydatków na obronność w ramach paktu na rzecz stabilności i wzrostu

19. Stwierdza, że wiele państw członkowskich boryka się z ograniczeniami fiskalnymi i nie może bardziej się zadłużać bez zagrożenia stabilności. To oznacza, że niezbędne jest zróżnicowane stosowanie klauzuli wyjścia. Jej skuteczność jest pod znakiem zapytania, jako że do tej pory uruchomiło ją tylko 16 krajów.

20. Obawia się, że przyjęte czteroletnie ramy czasowe okażą się zbyt krótkie, aby pomóc państwom członkowskim w strukturalnym włączeniu wydatków na obronność do ich budżetów – bez ryzyka wystąpienia tzw. klifu fiskalnego.

21. Dlatego apeluje o dwuokresowe ramy czasowe (do 2032 r.), które ułatwią państwom członkowskim zintegrowanie wydatków na obronność w ich normalnych budżetach, a samemu sektorowi obronności UE zapewnią niezbędną pewność planowania. Państwa członkowskie powinny przeznaczyć te dodatkowe cztery lata na stopniowe włączanie wydatków na obronność do budżetów krajowych.

22. Zauważa, że zarówno SAFE, jak i uruchomienie klauzuli wyjścia opierają się na założeniu, że finansowanie naszego bezpieczeństwa wymaga zadłużenia publicznego, co może pogłębić dysproporcje regionalne i jeszcze bardziej rozdrobnić europejski rynek obrony. W związku z tym UE musi opracować europejski instrument finansowy w celu pobudzenia inwestycji i zdolności w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony w perspektywie krótkoterminowej za pomocą wspólnego długu europejskiego.

23. Twierdzi jednak, że UE musi widzieć kwestię obronności i bezpieczeństwa również w perspektywie długoterminowej – do 2050 r. Dlatego na dłuższą metę nie jest możliwe rozwiązanie, w którym strukturalnie finansujemy potrzeby naszego bezpieczeństwa, zadłużając się. Proponuje zatem, by ustanowić nowy system rzeczywistych zasobów własnych w celu zagwarantowania zdolności UE do skutecznego reagowania na przyszłe wyzwania w zakresie bezpieczeństwa.

Bruksela, dnia 15 października 2025 r.

Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Regionów
Kata TÜTTŐ